TRAKAI

Ugnius Budvydas

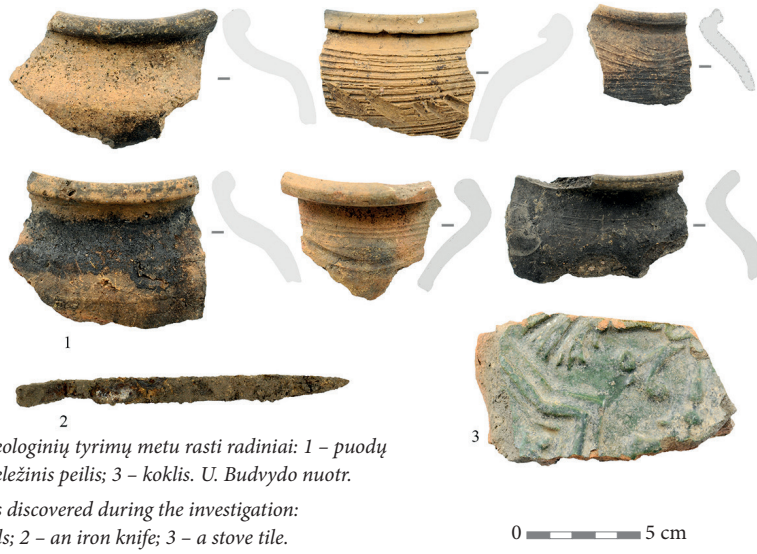
Birutės gatvė 21

2017 m. atlikti detalieji tyrimai bei žvalgymai sklype Birutės g. 21, kuris patenka į Trakų senojo miesto vietos (UK 27125) teritoriją. Tyrimai vykdyti projektuojamo gyvenamojo namo bei inžinerinių tinklų vietose. Jų metu gyvenamojo namo perimetru bei elektros tinklų vietoje ištirtos 6 perkasos, kurių plotis siekė nuo 1 iki 2 m, ilgis – nuo 5,3 iki 14,7 m. Iš viso ištirtas 89,3 m^2 dydžio plotas. Dujotiekio, vandentiekio ir nuotekų šalinimo trasų vietose ištirti du 2x1 m (4 m^2) dydžio šurfai, o vėlesniame darbų etape kasant trasas 42,5–55 m^2 dydžio plote atlikti žvalgymai.

Tirtas Birutės g. 21 sklypas yra vadinamosios Poneželio pelkės ŠV pakraštyje. XX a. viduryje pelkė buvo užpilta statybiniu laužu, žvyru. Šių darbų metu suformuotas dabartinis paviršius, šlaitai. Vėliau pelkės teritorijoje buvo įrengta asfaltuota žaidimų aikštelė, kuri XXI a. išardyta ir jos vietoje įrengtas futbolo stadionas. ŠR sklypas ribojasi su seniausia Trakų miesto Birutės gatve, o PR – su futbolo aikšte. Sklypo reljefas nelygus. Žemiausia yra sklypo vidurinioji dalis, jis toliau žemėja PR, P kryptimi, o V kraštas aukštėjantis ir pereinantis į kalvos šlaitą.

1990 ir 2015 m. sklype atlikti žvalgomieji tyrimai. Jų metu konstatuota, jog sklype fragmentiškai išlikęs XVI–XVII a. datuojamas kultūrinis sluoksnis (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 298–299). Taip pat nustatyta, kad sklypo teritorija iš esmės pertvarkyta XX a. 8 dešimtmetyje nukasant ir išvežant sklype buvusį paviršinį žemės sluoksnį.

2017 m. detaliųjų tyrimų metu kastose perkasose 1, 2, 4–6 fiksuotas 25–50 cm storio XVI–XVII a. archeologinis sluoksnis su šiam laikotarpiui būdinga buitine keramika (1 pav.). Rastų puodų šukių fragmentai žiesti, ornamen-

1 pav. Archeologinių tyrimų metu rasti radiniai: 1 – puodų šukės; 2 – geležinis peilis; 3 – koklis. U. Budvydo nuotr.

Fig. 1. Finds discovered during the investigation: 1 – potsherds; 2 – an iron knife; 3 – a stove tile.

tuoti horizontalių griovelių grupėmis, bangelėmis, įkartėlėmis. Molio masė su smėlio priemaišomis. Aptiktas XVI–XVII a. kultūrinis sluoksnis yra išlikęs sklypo Š bei ŠR dalyje. Viršutinė jo dalis stipriai apardyta XX a. vykdytos ūkinės veiklos, o sklypo ŠV dalyje jis visai nustumdytas. Tyrimų metu aptikti 6 XVI–XVII a. datuojamų duobių kontūrų fragmentai. Perkasų sienelių pjūviuose duobės 60–265 cm pločio, pusapvalės, nuožulniais kraštais. Duobių užpildą sudarė šviesiai pilka maišyta žvyringa žemė. Dalyje jų tyrimo metu rasta buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentų.

Atlikti žvalgomieji tyrimai bei žvalgymai patvirtino ankstesnių metų tyrimų duomenis, jog sklypo P ir PR dalyse esantis 0,6–1,2 m storio kultūrinis sluoksnis susiformavo XX a. II pusėje užpilant bei niveliuojant buvusios pelkės žemumą.

Archeologinių tyrimų metu rasti radiniai buvo perduoti TIM.

Birutės St. 21

In 2017, a survey and excavation were conducted on the plot at Birutės St. 21, Trakai. Six trenches (a total of 89.3 m^2) were excavated along the perimeter of a residential home and 42.5–55 m^2 were monitored at the utility line site. It was determined that a 25–50 cm thick, 16th–17th-century archaeological layer with contemporaneous household pottery had survived in the N and NE parts of the plot (Fig. 1). The survey and excavation only confirmed the data from earlier investigations, i.e. that a 0.6–1.2 m thick cultural layer, which had formed in the second half of the 20th century by filling and levelling a former swampy lowland, exists in the S and SE parts of the plot.

UKMERGĖ

Andrius Milius

Pakalnės bei Pilies gatvės

Ukmergės senamiestį (UK 17116) archeologai tyrinėjo daugelį metų (Piličiauskas G., Piličiauskienė G., Archeologiniai tyrimai Ukmergėje, Utenos gatvėje, *LA*, 2011, t. 37, p. 217–250). 2017 m. kovą jame esančiose Pakalnės bei Pilies gatvių atkarpose atlikti žvalgomieji tyrimai. Jų metu buvo iškastas 31 1x1 m dydžio šurfas.

Pakalnės gatvėje tirtuose šurfuose 1–3, 6–20, 23–25 fiksuoti nuo 1 iki 1,7 m storio supiltiniai ir permaišyti XIX–XX a. vidurio sluoksniai su to meto radiniais. Įvado į Pakalnės g. 27 namą vietoje tirtuose šurfuose 20 ir 21 po 25–30 cm storio XX a. sluoksniais rastas iki 80 cm storio XVII–XIX a. kultūrinis sluoksnis su to meto radiniais. Šurfe 21, 30 cm gylyje rastas preliminariai XIX a. datuojamas pastato pamato fragmentas. Šurfe 5, 20 cm gylyje rastas ūkinio pastato pamatų fragmentas, mūrytas iš

1 pav. Šurfas 20 iš PR. A. Miliaus nuotr.

Fig. 1. Test pit 20, as seen from the SE.